

Pile grill na podlošku svježe (€/kg) **2,79** €
Cijena na 2,5 kg: 3,95 €

Dimljeni svinjski vrat Sijeme (€/kg) **7,49** €
Cijena na 2,5 kg: 6,95 €

Naranča grčka (€/kg) **0,99** €
Cijena na 2,5 kg: 1,49 €
-33%
Cijena niža od ograničene!

Gloria mljevena kava 250 g (1 kg=15,96 €) **3,99** €
Cijena na 2,5 kg: 5,99 €
-21%

KTC SUPERMARKETI

19. 11. - 26. 11. 2025.

"Skriveno" blago hrvatskih samostana: Samoborski franjevački samostan kroz stoljeća: promicatelj kulture i obrazovanja

[dugoselo.info Vijesti - Hrvatska Kultura](http://dugoselo.info/Vijesti-Hrvatska-Kultura)

Platforma: Lokalno - prvo bitno 19.11.2025.

Franjevački samostan u Samoboru jedan je od najznačajnijih duhovnih i kulturnih središta toga kraja, s poviješću koja se proteže od srednjega vijeka do današnjih dana. Podignut u neposrednoj blizini stare jezgre grada, samostan je stoljećima oblikovao vjerski, obrazovni i kulturni život grada, istodobno čuvajući iznimno bogatu franjevačku baštinu.

Franjevačka prisutnost u Samoboru duga je punih 500 godina. Daleke 1525. godine papa Klement VII. odobrio je nakanu Jurja Thurrya, gospodara samoborskog grada da njegovi nasljednici u Samoboru podignu franjevački samostan. Thurryjev zet Ivan Ungnad smjestio je franjevce u župnu kuću. Franjevci se tu zadržavaju dvije godine, dok ih Ungnad prešavši na protestantizam nije protjerao. Potom se franjevci nastanjuju u Kotarima gdje im 1531. godine grof Petar Erdödy sagradio samostan. U Samobor se vraćaju 1610. godine. Grofica Ana Marija Ungnad, supruga bana Tome Erdödyja, darovala crkvicu svete Marije od Milosti u Polju i zemljište uz nju. Na tom su mjestu započeli gradnju samostana, koji je zajedno s crkvicom stradao u požaru 1640. godine. Obnovu su pokrenuli četiri godine kasnije, no 1711. počinju graditi novi samostan i crkvu. Izgradnja samostana završena je 1721., a crkve 1733. godine. Crkva je tri godine kasnije blagoslovio zagrebački biskup Juraj Branjug. Nakon potresa koji je 1880. godine pogodio samoborski kraj samostan je obnovljen i nadograđen, te od tada potječe izgled kakvog danas poznajemo.

Oltar

Samostan i crkva smatraju se najznačajnijim kulturno-povijesnim spomenikom u Samoboru, te su upisani pod oznakom Z-1418 u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske kao nepokretno kulturno dobro, s oznakom „sakralna graditeljska baština“. Ovo je ujedno i jedan od najvećih samostana Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda.

Na glavnom oltaru nalazi se Blažene Djevice Marije s Djetetom u pozlaćenom okviru i anđelima, te kipovi sv. Franje Asiškoga i sv. Antuna Padovanskog. Posebno je zanimljiva monumentalna iluzionistička fresko-slika Uznesenje Blažene Djevice Marije na nebo koja se nalazi u apsidi iza oltara. To je rad slovenskog slikara Franca Jelovškega, a datira iz 1752. godine. Jelovšek (1700.-1764.) je svoju slikarsku naobrazbu započeo najvjerojatnije kod slikara Janeza Mihaela Rainbalda u Ljubljani koji mu je bio i vjenčani kum. Veliki utjecaj na njegov rad imao je Giulio Quaglio (1668.-1751.), koji je slikao ljubljansku katedralu između 1721. i 1723. godine. Njegova djela nalaze se u raznim slovenskim crkvama, a jedno od najpoznatijih je freska „Svete obitelji“ u ljubljanskoj prvostolnici. Gledamo li samoborsku fresku, sličnost nalazimo s freskom u zagrebačkoj crkvi sv. Katarine. Zasiurno, nije slučajnost! Autor gornjogradske freske je Jelovšekov sin, Krištof Andrej (1729.-1776) koji je nauk izučio u očevoj radionici.

U pobožnim kapelama nalaze se oltari sv. Franje Asiškoga, sv. Antuna Padovanskoga, Svetoga Križa, Sveta Tri Kralja, sv. Josipa i sv. Ivana Nepomuka. Oltarne slike djelo su Valentina Metzingerera (1699.-1759.), a datiraju iz 1734./1735. godine. Zanimljivo je spomenuti, kako je i ovaj slikar trag ostavio i u crkvi sv. Katarine u Zagrebu (Oltarna slika sv. Ignacija, oko 1730.). Oltare su izradili franjevački rezbari Dionizije Hoffer, Ivo Schwaiger i Marijan Lohn. Barokna propovjedaonica datira iz 1753.

Orgulje je 1738. postavio orguljar Antun Weiner (oko 1706.-1747.). Ove orgulje, koje je kasnije obnovio Franjo Saibler (1834.) sa 16 registara i 2 manuala smatraju se jednim od najvrjednijih hrvatskih orgulja iz toga doba.

Orgulje

Najstariji dio današnje crkve je „Lauretanska kapelica“ koja datira iz 1242. godine. Originalnu kapelicu dao je izgraditi Bela IV. U kapelici se nalazi oltar iz 1839., dar grofice Alojzije Auersperger, tadašnja vlasnica grada Mokrice. U prigodi proslave 750 godina grada Samobora, 1992. kapelica je obnovljena.

Uz samoborski samostan kroz povijest vezale su se razne djelatnosti. Od 1746. do 1784. u samostanu su boravili franjevci ljekarnici i ranarnici. Tri godine, od 1787. tu su bili smješteni ranjeni vojnici, a za vrijeme Prvog svjetskog rata od 1914. do 1917. u samostanu je bila vojna bolnica.

Samostan je pod svoj krov primio i druge redovničke zajednice. Dominikanci su ovdje boravili za vrijeme Drugog svjetskog rata, nakon bombardiranja njihovog zagrebačkog samostana. Dvadesetak godina tu su boravile i klarise. One su došle u Zagreb iz Splita 1945., te su privremeno smještene kod Milosrdnih sestara sv. Križa na Vrhovcu. Godinu dana kasnije sele u Samobor, gdje su adaptirale dodijeljeni dio samostana za svoje stanovanje s klauzurnom ogradom. Samostan klarisa pri franjevačkom samostanu u Samoboru je službeno osnovan dekretom Svete Kongregacije za redovnike 30. ožujka 1948. s naslovom Samostan svete Klare Bezgrešnog srca Marijina. Tu su klarise boravile do 1965. kada sele u njihov sadašnji samostan u Mikulićima u Zagrebu.

Propovjedaonica

Samostan je imao i važnu ulogu u obrazovanju. Uz pastoralnu skrb, franjevci su djecu podučavali pisati i čitati. 1771. otvorena je pučka škola koja je djelovala do 1789. U nekoliko navrata tu je djelovao i studij filozofije (1805.-1807.; 1900.-1903.; 1960.-1964.). U samostanu je od 1964. do 1978. postojala gimnazija, a od 1966. u sjemenište, koje je kasnije postalo postulatura Hrvatske franjevačke provincije Sv. Ćirila i Metoda. Za vrijeme Domovinskog rata, 1991. u samostanskom kompleksu gdje je ranije bilo sjemenište tu su smješteni franjevci iz okupiranog teritorija. Od 1992. do 1997. tu je bila smještena Franjevačka teologija iz Sarajeva. Potom se taj prostor preuređuje i postaje Kuća susreta Tabor.

U samostanu se nalazi i vrijedna knjižnica. Uz knjige koje pokrivaju razna područja vezana uz djelovanje samostana, te pojedinih franjevaca, poseban ponos su tri inkunabule, te na zbirku Hrvatske rijetke knjige do 1850. godine.

Stoga, je i danas samoborski franjevački samostan više od sakralnog objekta. On je čuvar i svjedok višestoljetne duhovne, povijesne i kulturne tradicije franjevaca, te jedan od ključnih simbola grada Samobora.

Tekst i foto: Marija Belošević

Vanjska poveznica: <https://franjevackisamostan-sa...>

Tekst objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz programa poticanja novinarske izvrsnosti.

• **PODIJELITE:**

- [Share](#) [Tweet](#) [Email](#) [Share](#) [Share](#)

Prethodna vijest

[Food Facts: Može li pranje sirove piletine uzrokovati trovanje hranom?](#)